

Kartlegging av rømt oppdrettslaks i indre Hardanger høsten 2020

Helge Skoglund & Eirik Straume Normann

Stor sjøaure observert i Steinsdalselva i forbindelse med snorkling høsten 2020 (Foto: NORCE LFI v/Helge Skoglund)

1. Bakgrunn og hensikt

Den 4. oktober 2020 mottok Fiskeridirektoratet melding om en rømmingshendelse ved Mowi ASA sin lokalitet 12074 Svåsandeset i Hardangerfjorden. Rømmingsomfanget var på dette tidspunktet ukjent, men Fiskeridirektoratet mottok tips om fangst fra Fykkesundet og inn til Granvin som kunne sees i sammenheng med rømmingen. Basert på rammeavtale 18/5404 ønsket Fiskeridirektoratet at NORCE LFI utførte en kartlegging og eventuelt uttaksaktivitet i følgende vassdrag i regionen: Jondalselva, Steinsdalselva, Øysteseelva, Granvinselva, Eio, Kinso og Opo.

2. Gjennomføring og resultat

Før de aktuelle undersøkelsene ble iverksatt var flere av elvene undersøkt i forbindelse med pågående drivtelling (Tabell 1). I Steinsdalselva ble tellingene utført den 4. oktober, og er muligens for tidlig for å fange opp eventuell rømt fisk fra den aktuelle rømmingen. I Eidfjordvassdraget ble det utført telling den 18. og 19. oktober, og det ble observert tre oppdrettslaks. Av disse var to i Bjoreio (hvorav en tatt ut med harpun) og en i Eio. De to oppdrettslaksene som ble observert i Bjoreio var kjønnsmodne og par preg av å sannsynligvis ha vært på rømmen i en lengre periode, mens oppdrettslaksen i Eio var blank og kan stamme fra den aktuelle rømmingen. Ellers ble det ikke observert rømt oppdrettslaks i de undersøkte elvene. I perioden mellom rømmingshendelsen og undersøkelsestidspunktene var vannføringen forholdsvis lav og synkende, og det er derfor mulig at fisken i større grad har gått opp i elvene i den senere perioden når vannføringen i elvene igjen har økt.

Tabell 1. Oversikt over drivtelling utført i de aktuelle elvene så langt høsten 2020.

Vassdrag	Dato	Oppdrettslaks observert	Oppdrettslaks tatt ut
Steinsdalselva	04.10.2020	0	0
Granvinselva	12.10.2020	0	0
Eidfjordvassdraget (Bjoreio, Veig og Eio)	18-19.10.2020	3	1
Jondalselva	19.10.2020	0	0
Kinso	19.10.2020	0	0

Det ble utført en ny kartleggingsrunde den 10. november 2020 (Tabell 2). Siden forrige snorklerunde hadde det vært en lengre periode med nedbør og høye vannføringer, og det kunne da forventes at flere oppdrettslaks hadde vandret opp i elvene i mellomtiden. Det ble på denne runden undersøkt seks av elvene, og det var noe varierende observasjonsforhold. Undersøkelsene ble konsentrert på deler av vassdragene hvor en ville forvente å observere oppdrettslaks under de rådende forholdene. I tillegg til de seks elvene snorklet Rådgivende Biologer AS i Steinsdalselva den 13. november uten å

observere oppdrettslaks. Ettersom disse undersøkelsene var planlagt ble ikke Steinsdalselva prioritert ved kartleggingsrunden den 10. november.

Tabell 2. Oversikt over observasjoner av rømt fisk i forbindelse med kartleggingsrunde den 10. november 2020.

Elv	Observasjonsforhold	Strekning sjekket	Oppdrettslaks observert	Oppdrettslaks tatt ut
Granvinselva	Dårlige (sikt: 2 m)	Fra hengebro til sjøen	0	0
Øystese	Gode (sikt: 10 m)	Høl ved bro til sjø	0	0
Eidfjord	Gode (sikt: 7 m)	Eio nedre del	0	0
Kinso	Gode (sikt: 15 m)	Nedre 400 meter	0	0
Opo	Dårlige (sikt: 1,5 m)	Fra klekkeri til brakkvann	0	0
Jondal	Gode (sikt: 6 m)	Hele elven	0	0

Samlet vurdering

Flere av elvene ble undersøkt to ganger etter den aktuelle rømmingsepisoden ble rapportert fra Svåsandneset. Det ble observert en laks som kan stamme fra rømmingen ved den første snorklerunde i Eio, men utenom denne ble det ikke observert oppdrettslaks i de aktuelle elvene. Selv om det var noe vanskelige forhold i enkelte av elvene, og en dermed kun undersøke deler av vassdragene, tilsier dette at den rømte fisken i liten grad vandret opp i elvene i regionene i løpet av høsten 2020. Trolig var majoriteten av fisken som rømte ikke kjønnsmodne, og hadde dermed liten motivasjon for å søke opp i ferskvann. Det er imidlertid mulig at rømt fisk som overlever kan kjønnsmodne ved et senere tidspunkt og vandre opp i vassdrag for å gyte høsten 2021 eller 2022.